

NAPEŁNIONY (364) *part praet pass pf*

napełniony (229), **napełnion** (120), napełniony *a.* napełnion (15).

a jasne; -e- (51), *-é-* (1); *-e-* : *-é-* *OpecŻyw* (21:1). \diamond *W formach złożonych -on-* (23) *OpecŻyw* (5), *MurzNT*, *Mącz* (11), *PudłFr*, *GórnTroas*, *KołakSzczęśl* (2), *WysKaz*, *GosłCast*; *-ón-* (3) *OrzQuin*, *BiałKat*, *KochJez*. \diamond *W formach niezłożonych o jasne.*

sg m N napełniony (51), napełnion (46); \sim (*attrib*) napełniony (29), napełnion (2); napełniony *March*¹, *OpecŻyw* (2), *PatKaz III*, *GlabGad*, *March*³, *HistAl*, *BibRadz*, *Mącz* (9), *BiałKat*, *CzechEp*, *Calep* (3), *GrabowSet*, *LatHar*, *WujNT* (2); napełnion *BudBib*; napełniony : napełnion *RejPos* (3:1); \sim (*praed*) napełnion (44), napełniony (22); napełnion *PatKaz II*, *OpecŻyw* (3), *GlabGad*, *WróbŻółt*, *MurzNT* (2), *LubPs* (2), *KrowObr*, *Leop* (4), *BielKron* (2), *RejAp*, *HistRzym* (2), *BiałKaz*, *GrabowSet* (3), *LatHar*, *KołakSzczęśl*; napełniony *SarnUzn*, *CzechRozm* (7), *CzechEp* (2), *NiemObr* (2), *SkarKaz*, *SapEpit*; napełnion: napełniony *BibRadz* (7:1), *RejPos* (5:5), *WujNT* (6:2). \diamond *G* napełnion(e)go (5). \diamond *A* napełniony (10), napełnion(e)go (5). \diamond *I* napełnionym (5). \diamond *L* napełnionym (1). \diamond *V* napełniony (1). \diamond *f N* napełniona (50), napełnioną (15), napełnion(a) (15); \sim (*attrib*) -ą (5), -a (4); -ą *RejPos*, *StryjKron*, *GrabowSet*, *GosłCast*; -a *Mącz*, *ArtKanc*, *WujNT*; -ą: -a *LatHar* (1:1); \sim (*praed*) -a (46), -ą (10), -(a) (15); -a *RejPos* (3), *LubPs* (2), *Leop* (6), *BielKron* (2), *SienLek*, *BudNT*, *BiałKaz*, *CzechRozm* (2), *ModrzBaz*, *SkarŻyw* (2), *NiemObr*; -ą *RejAp*; -a : -ą *OpecŻyw* (5:1), *BibRadz* (7:1), *RejPos* (7:3), *BudBib* (1:1), *GrabowSet* (1:1), (3:2). \diamond *G* napełnion(e)j (1). \diamond *A* napełnioną (5). \diamond *I* napełnióną (1). \diamond *L* napełnion(e)j (4). \diamond *n N* napełnion(e) (11), napełniono (10); \sim (*attrib*) -(e) (5); \sim (*praed*) -o *OpecŻyw* (3), *MurzNT*, *BielKron*, *RejZwierc*, *BudBib*; -(e) *HistAl*, *BibRadz* (2), *ModrzBaz*, *SkarŻyw*; -o : -(e) *RejPos* (3:1). \diamond *D* napełnion(e)mu (1). \diamond *A* napełnion(e) (3). \diamond *pl N m pers* napełnieni [w tym 1 r. zapis -ęmi *MurzNT*] (57); \sim (*attrib*) napełnieni (8); \sim (*praed*) napełnieni (49). *subst m* napełnion(e) (10), napełniony (8); \sim (*attrib*) -(e) (2); \sim (*praed*) -(e) (8), -y (8); -(e) *BibRadz*, *GrabowSet*, *PowodPr*, *SkarKaz*; -y *BierRaj*, *OpecŻyw*, *PatKaz II* (3), *RejPs* (2); -(e): -y *RejPos* (4:1). *f* (*praed*) napełnion(e) (11), napełniony (2) *OpecŻyw*, *LubPs*. *n* napełnion(e) (17), napełniony (4); \sim (*attrib*) -(e) (2); \sim (*praed*) -(e) (15), -y (4); -y *OpecŻyw* (2), *LubPs*; -(e): -y *RejPs* (1:1). \diamond *G* napełnionych (8). \diamond *A* *subst* napełnione (7); -é (1), -(e) (6).

Składnia dopełnienia sprawcy: napełniony od kogo (11), *przez kogo* (2), *przez co* (1), *z czego* (2), *od czego* (1).

Sł stp s.v. napełnić, Cn s.v. napełniam; natkany, Linde XVI – XVIII w. s.v. napełnić.

1. *Ten, do którego wsypano, wlano, włożono wiele; impletus Mącz, PolAnt, Vulg, Cni repletus Modrz, Calep, Cn; farctus, foecundus, onustus Mącz; expletus Cn; plenus Vulg* (263) : *Leop* 4.Esdr 4/39; Który [człon] gdy ięft nápełnion/ wyciągnęli go ná brzeg *BibRadz Matth* 13/48, *Prov* 3/10; *Calix foecundus*, Nápełniony kubek *Mącz* 32a, 118a, 304d; *RejPos* 68, 159v, 263v; *ModrzBaz* 11; A tym czáfem puści fię z deptálniey więcey winá: ták długo/ álz wżytkich vbogich naczynia nápełnione fá. *SkarŻyw* 497; *Calep* 913b; A z plałtrow nápełnionych miód gotowy ziada: Robaczkom pracowitym spiżárnią wykrada. *KlonWor* 45.

napełnion czego [= czym] (13): *March*¹ A3; *March*³ V; *RejPs* 213; á wziąwłzy konchę mofiądżową ábo miednicę nápełnioną wody defzczowey/ [...] ták przez czárnoxięskie czáry diabłów wzywał

HistAl Av; miała ona krolowa wozow woiennych ostrych żelaz napełnionych/ Słoniow bārzo wiele.
HistAl L7, Av; wielkie nawy y okręty napełnione Káľztánow idą wodą do Angliey. *BielKron* 284v, 102; *HistRzym* 121v [2 r.]; *RejPos* 44v, 176v; który ten worek Iłzkáryotow ohydźiwłzy fobie/ vda fię do worow Iozefowych napełnionych pńzenice dla wńpomożenia bliźnich fwych/ á nie dla łzkodzenia, *KlonWor* **2.

napełniony czym (10): *GlabGad* Hv; *BielKron* 265; Harpastum, Piłá/ wełną álbo łczećinami napełnioná. *Mącz* 153b; Aulam onustam auri, Gárnek napełniony złotem. *Mącz* 264a, 362d; położono go na łóžu iego ktore było napełniono rzeczámí wonnemi *BudBib* 2.Par 16/14; *StryjKron* 658; Miáľto ksiąg/ poday ty mnie kufel wydrożony/ Winem łtárym y łmácznym czyście napełniony *PudłFr* 52; Apexabo – Iátrnica, ielito krwią napelpione [!]. *Calep* 80a; Będe wam dawał deľzcz czáľu potrzebnego/ że źięmiá będzie wam rodźilá zbożá hoynie. A iáplkámí y owocámí łwemi/ drzewá będa napełnione *KołakSzczęśł* B.

Przysłowie: Gárniec mleká napełniony/ dobrze ma być przed kotką łtrzeżony. *March*¹ A3 [*idem*] *March*³ V.

Fraza: »káty są napełnione« [o zamożności domu] [szyk zmienny] (2): *RejPs* 213; każdy wierny [...] áni łam wzwie/ łkad będzie opatrzon iemu/ ták iż będa káźde káty iego włzego zewłżąd napełnione. *RejPos* 44v.

Szeregi: »napełniony albo natkany« (1): *Fartus venticulus coriandro*, Nápełniony álbo Nátkány. *Mącz* 118a.

»napełnion i zamiotan« (1): po vmęczeniu Kryłtułá on doł źięmią był napełnion y zámiotan *BielKron* 265.

W przen (13) :

napełniony czego [= *czym*] (10): biedá onemu miáľtu wielkiemu/ w ktorým fiedzi niewiáľtá [..] máiáć Kubek złoty w ręce łwoiey/ napełniony obrzydzenia/ y nietzyłtości łwoiey *KrowObr* 28, 132v; żywot thwoy będzie iadł/ y wńętrżności twoie będa napełnione thych kxiąg [*viscera tua complebuntur volumine isto*]/ ktore ia dawam tobie. *Leop Ez* 3/3; Kóći iego napełnione łą wyłtępkow młodoći iego/ á będa leżeć z nim w prochu. *BibRadz Iob* 20/11; A iedno ze czworgá źwirzát dáło onym łiedmi Anyołom łiedm bań złothych/ napełnionych gniewu Bogá [*plenas iracundiae Dei Vulg Apoc* 15/7] *RejAp* 130v, 142; *RejPos* [219]v; Myśl o woli twoiey nieodmienna będzie/ Y głófy twey chwały napełnione włzędzie. *GrabowSet* N3v, V2; *WujNT Apoc* 15/7.

napełniony czym (3): Y przyłzedł ieden z łiedmi ániołow ktorzy mieli łiedm czáľz napełnionych łiedmiá plag ołtátecznych [*habentibus phialas plenas*] *WujNT Apoc* 21/9; Iákoś dał łłóńcu/ ciepłá moc niezmierná/ Co źrzenicá władnącą Oycowłká chęćiá napełnione wierná/ Czyni źięmię rodzącą *GrabowSet* E2v. Cf *Fraza*.

W połączeniu szeregowym (1): [*Bóg obiecuje nam*] iż ielłi będziemy chodzić w połłufzeńłtwie twoim/ iż nie tylko napełniona/ ále náłłoczona á práwie oplýwáiąca ma być nam námierżona oná miárá náłzá/ łwiętey łalki á hoynie^{so} miłofierżdia y opátrżności twey *RejPos* [219]v.

Fraza: »káty napełnione są [czym]« (1): Nie vkażećie iedno tę [*ofiarę*]/ ktorey nas Apołłołowie náuczylł/ ktorá wizytłki káty Chreśćijáńłkie napełnione łą *SkarKaz* 158b.

Przen (188) :

a) *O stanach, uczuciach i cechach; kto jest jaki lub ma (otrzymał) co (jako łaskę); najczęściej przy podmiocie osobowym lub metonimii oznaczającej człowieka (185) :* Perfundi iucunditate, laetitia, voluptatibus, [...] pro repleti. Być napełnionym *Mącz* 140a; *WujNT* 402.

napełniony czego [= czym] (94): Blogoflawionas ty między wślemi niewiaftami/ a wśfakoż nieieft dzis niewiafta na ziemi/ którą by była napełniona biady ij żalofci. *OpecŻyw* 147, 146v, 147; A tedy rofplyuala fyą yey fłodkołzcz ktorey była napełnyona oth pana boga *PatKaz II* 84v, 77v; *PatKaz III* 96, 115v; *WróbŻolt* 16/14, 73/20; *RejPs* 131v, 200; *HistAl N*; *LubPs* hh6; Y napełnieni byli wśzyfcy w Bożnicy gniewu [*Et repleti sunt omnes in synagoga ira*]/ fłyżąc to. *Leop Luc* 4/28, *Dan* 3/19, *Act* 3/10, *2.Cor* 7/5; *BibRadz Act* 19/28; *RejAp* 140; A dzyecię ono rofło á było vtwordzone Duchem fwiętyym/ y napełnione mądrości/ á łáfká Boża byłá przy nim. *RejPos* 28v; [*święta panna a matka jego*] byłá wśzytkieh cnot napełnioná *RejPos* 199, 177, 211v, 330; *GrzegŚm* 59; *BudNT Rom* 15/14; *CzechEp* 219; *KmitaPsal A2*; POdobny morzu/ w głębi rozległemu/ Zywort moy/ trofki zewśząd napełniony. *GrabowSet Lv*; Pokory napełnione Serce/ [...] do ciebie podawam/ Bo cie/ ftrapionych póciechą/ wyznawam. *GrabowSet Nv, Iv*; *LatHar* 343; Zydowie widząc one rzełze/ napełnieni łá zazdrości [*repleti sunt zelo*] *WujNT Act* 13/45, *Luc* 2/40, 4/28, *Act* 3/10, 19/28, *Rom* 1/29; *SiebRozmysł E4v*. Cf *Fraza, Wyrażenia*.

napełniony czym (83): Tamo pyłfni wśfelką fromotą będą napełnienij *OpecŻyw* 191v, 181v; *PatKaz II* 42; *PatKaz III* 112v; Iezu ktorys matkę s Ianem magdalenę z fioftrawi [!] gorzkością żalofci napełnioną opułcił *TarDuch* C6v; żądálfmy oddálic od liebie nieumieiętność/ á być napełnieni mądrością w vmyślech náłzych *HistAl I4v*; *LubPs* B4v, K2 marg, T3v, cc4 [2 r.]; *Leop Ps* 87/4; *BibRadz Mich* 6/12, *Eccli* 32/17, *2.Mach* 4/40, II 133b marg; fercá fynow ludzkich napełnione bywáią złymi rzeczám y fzałeńftwem *BielKron* 81v; *OrzQuin Aa4v*; *RejPos* [254]v; Cię łá Epikurowie/ ktorzy o on żywoth wieczny nic niedbáią á świátu/ Diabłu y ciálu fłużą/ napełnieni obzerftwem/ Opilftwem/ Cudzołoftwem/ Nieporządnościami/ Rołkośzám *GrzegŚm [A2]v*, 39; *BiałKaz* B4, Kv; *CzechRozm* 65; *SkarŻyw* 340; *CzechEp* 347; *NiemObr* 107; *ArtKanc* Q3; Bo dużá moiá/ zewśząd złym ieft napełniona *GrabowSet H3, A3, P2, T2v*; *WujNT Act* 5/17, 9/31; *GosłCast* 11; *SzarzRyt* B2. Cf *Fraza, Wyrażenia*.

W połączeniach szeregowych (2): *CzechRozm* 33v; A między wśzytkimi/ Chriftus pan ieft vmiłowány/ y od niego [*Boga Ojca*] czćią/ y chwałą vkoronowány/ wśzytkim doftátkiem napełniony. *NiemObr* 107.

W porównaniu: Ale ią iefzcze więcey rozmyłiwfzy fię opowiem/ gdyżem ieft napełnion iáko miefiąc przed pełnią [*sicut Luna semiplens, repletus sum*], *BibRadz Eccli* 39/14.

W charakterystycznych połączeniach: *napełniony* *biedy, bluźnierstwa (2), boleści (2), cnot (3), dziwu, gniewu (4), grzechów, lutości, mądrości (2), miłosierdzia, możności, niesprawiedliwości, pociechy, pokory, pychy, słodkości (4), sprawiedliwości, swowoleńftwa, troski, zazdrości, zdumienia, złości (2), znajomości (2), żalofci (2); napełniony* *fałszem, gorzkością (2), mądrością (4), miłosierdziem, nieprawością, pociechą (2), pohańbieniem, słodkością (2), smutkiem, sromotą, szaleńftwem, wiarą,*

wielą nędze, (wszytkim) złym (2), wzgardzeniem, zagniewaniem, zazdrością, zdradą, złymi rzeczami, życzliwością, żądzą.

Fraza: »błogosławieństwem, błogosławieństwa jest napełnion(y)« = *implere benedictione* Modrz (5:1): *KrowObr* 97, 97v [2 r.], 99; ktoś dobrozreczyć będzie/ napełnion będzie błogosławieństwem. *BielKron* 14v; *ModrzBaz* [38]v.

Wyrażenia: »napełniony (j est) darów, dary« = *repletus muneribus* Vulg [szyk 3:3] (5:1): [Maryja] napełniona była wżytkyeh darow ducha śwżyżtego *PatKaz III* 111v; *WróbŻółt* 25/10; *RejPosWiecz*² 95; *CzechEp* 270; *GrabowSet* O3; Panno przez ześłanie Duchá S. dárow Bożych obfićiey napełniona [módl się za nami] *LatHar* 504.

»napełnion(y) (jest) ducha, duchem (świętym a. bożym, a. prorockim itp.)« = *repletus Spiritu sancto* Vulg, *PolAnt* [szyk 32:32] (32:32): A napełnienij fą duchem śwżyżtym/ który ié napełnił darów bołkich *OpecŻyw* 175v, 11 [3 r.], 48; *MurzNT Luc* 1/15; *KromRozm II* c4v, 13, t4v; *KrowObr* 4v; *Leop Luc* 1/15; *BibRadz Luc* 1/63; Anná prorokini támże Duchem s. napełnioná/ powiedála o práwym przyśćiu iuz będącego Mefyálzá *RejPos* 142, 28v, 37v, 58, 140, 140v (20); *BiałKat* 163v; *RejZwierc* 46 v; *RejPosWstaw* [143³]v; *BudBib Deut* 34/9; *BudNT Luc* 1/37; *CzechRozm* 27v, 33v, 58, 175v, 178v (8); *SkarŻyw* 192; [Jezus] iefł człowiekiem fynem Bożym z duchá śwżyżtego pocżęty/ y duchem potym Bożym bez miáry napełnionym *CzechEp* 340, 217, 311; *WerGość* 268; *LatHar* 402, 686; winá y napoiu pijánego pić nie będzie: y będzie napełnion Duchem śwżyżtym [*Spiritu sancto replebitur*] iefłzce z żywotá mátki fwey *WujNT Luc* 1/15, *Luc* 1/41, 67, s. 242, *Act* 2/4, 4/8 (11); *SkarKaz* 577a.

»łaski, łaską, łaski nasyceniem (jest) napełnion (y)« (6:3:2): *OpecŻyw* 188v; marya wśelkyey śwżyżtołzczy y łalky wzyuoczye yefłzce będącz yefłth napełniona *PatKaz I* 10v; *PatKaz II* 28v, 70v; *PatKaz III* 152; *WróbŻółt* V8; *KrowObr* 97v [2 r.]; *RejPos* 304; Tey Pánnie imię Márya/ łalki Bożey napełnioná / w czyłtości wieczney zołtála *ArtKanc* M10v; O Panno śwżyżta/ łalki napełniona *GrabowSet* V3v.

»miłością (jest) napełniony« [szyk 3:1] (4): ijeże błogosławioná dziewitza Mariá/ nad wślytki więcéy pratzowała/ dlá tego wśyłłá łalką/ goręłłá miłością była napełniona *OpecŻyw* 188v; *PatKaz II* 42; *SkarŻyw* 114; Bądźćie bráterfłką napełnieni miłością/ [...] nie oddáiac złego zá złe *KołakSzczęśł* B4v.

»[czyje] usta napełnione (są) [w tym: czego (5), czym (1)]« (6): Vłta náfzwyżłzce myle rołkołchne uefole wśelkyey flodkołcy napełnyone *PatKaz III* 121v; *RejPs* 193v; A ci wślyłcy ktorzy tu żyli w wśłeteczności/ Záthkáyá vłtá wślydem napełnyone złości *LubPs* Y6; *BibRadz Rom* 3/15[14]; Rołprosz Pánie te vłtá zdráđá napełnione *ArtKanc* Q3; Ktorych vłtá napełnione fą przeklinánia y gorzkości [*quorum os maledictione et amaritudine plenum est*] *WujNT Rom* 3/14.

»napełniony wesela, radości; napełniony weselem, radościami« [szyk 4:3] (4:1;1:1): *OpecŻyw* 95v; *PatKaz II* 61v; *Cumulari gaudio*, Wefelem być napełnionym. *Mącz* 71d; *Animus gaudio delibutus*, Dobrey myfli/ Sercá/ napełniony weseła. *Mącz* 80d; *RejAp* 61v; ktorzy ráno do niey [mądrości] przychodzą/ bywáią napełnieni wefela [*replebuntur laetitia*]. *BudBib Eccli* 4/13; bez przelátanku ciebie wfpominam [...] żądáiac cię widzieć/ [...] ábym był rádości napełnion [*ut gaudio implear*] *WujNT 2.Tim* 1/4.

Szeregi: »napełnionym być, obfitować« (1): Nápeľnionem iest poćiešszenia/ náder obfituie rádošćią [repletus sum consolatione, superabundo gaudio] we wšelkim vćiku á fráfunku nášfym. *Leop 2.Cor 7/4*.

»napełniony a oświecony« (1): [Maryja] była wšytkych cznoth napeľnyona a doľkonale dobroczą cznoth oľzwyeczona *PatKaz III 96*.

»pomazany i napełniony« (1): [Chrystus] nád wšytkie infze duchem bes miáry miał być pomázány y nápeľniony. *CzechRozm 178v*.

»poświęcony i napełniony« (1): Ian w żywoćie był poświęcony/ y Duchem ś. nápeľniony/ wedľa Anyeľskiego słowá *SkarKaz 577a*.

»umocniony i napełniony« (1): [Chrystus] pomnażał się w mądrošći wzrošćie y w łáľce v Boga y v ludži/ będąc vmocniony duchem/ y napeľniony mądrošćią *CzechEp 347*.

a. *Będący obiektem czyjej reakcji uczuciowej [czego]:* *WróbŻołt 37/8*; matka rodzy człowieka napeľnionego gniewu bożego *SeklKat T4v*; Bo y biodrá moje nápeľnione ľą poľmiewiľká [lumbi mei impleti sint illusionibus]: á niemáz zdrowia w ćiele moim. *Leop Ps 37/8*.

b) *Wyrażenie:* »ran, ranami napełniony« = *mający na sobie wiele ran (2)*: poczáwšfý od pięty nožné/ aż do wirzchu głowy/ krwawymi ranami będą napeľnion. *OpecŻyw 102v, 151*.

c) *Wyrażenie: bibl.* »ręka napełniona« (w *starotestamentowym opisie ceremonii wyświęcania na kapłana; prawo otrzymaniu władzy kapłańskiej*) (1): A oczyšćić będzie ofiarownik/ ktory námázan/ y ktorego ręká nápeľnioná [implebit manum eius; kóręgo ręce ľą poświęconé *Wuj Bib*] żeby ofiarownikiem był miáľto oycá šwego *BudBib Lev 16/32*.

a. *O zbiornikach wodnych (5)*: Zá dni iego wypływały študniće [!] wod: á iáko morze nápeľnione ľą zbytnie [putei ... quasi mare adimpleti sunt supra modum]. *Leop Eccli 50/3*.

napełniony czego [= czym] (1): Rzeká Boża nápeľnioná wod [flumen Dei repletum est aqua] *Leop Ps 64/10*.

napełniony czym (3): *WróbŻołt 64/10; Leop 4.Reg 3/20*; Ták iż płynęły wody około oľtarzá/ á przekopá byłá nápeľnioná wodą. *BibRadz 3.Reg 18/35*.

b. *O zaspokojeniu potrzeb materialnych: który otrzymał wiele; nasycony (11)*:

W połączeniu szeregowym (1): Y mamći (marg) A wziąłemći. G. (-) wizytko/ y obfituie: iestem nápeľnion [Habeo autem omnia et abundo, repletus sum]/ wźiáwšfý od Epáphrodytá cošćie pošľáli *WujNT Philipp 4/18*.

Szereg: »napełnion i obdarzony« (1): Iob šwięty [...] nápeľnion był od Páná Bogá okwitošćią bogactw/ y šlicznym potomštwem obdárzony. *KoľakSzczęšľ C3*.

a. *O pokarmach i napojach (9)*: Bieda wám/ ktorzyšćie napeľnieni/ Bo będąćie łaknęli *MurzNT Luc 6/25*; A oni wnet z ochotą yedli do ľytošći/ Y byli nápeľnyeni [manducaverunt et saturati sunt *Vulg Ps 77/29*] w oney šwey żádošći *LubPs R6v*.

napełniony czym (3): grubym młotem [...] zátkáni/ y nápeľnieni będąc/ zaślepione oczy máią *NiemObr 91. Cf Wyrażenia*,

Wyrażenia: »octem i żoľcią napełniony« [w *opisie męki Chrystusa*] (1): vľta moię [...] iutro będą otzte^m ij żoľcią napeľniony. *OpecŻyw 79v*.

»pokarmem albo picim napełniony« (1): Rozumu [pełna nie mogą mieć ci/ którzy są pokarmem albo picim napełnieni. *WerGość* 244.

Szeregi: »napełniony i upity« (1): wiele ich [sędziów] inaczej do [praw odprawowania nie przychodzili/ jedno po obiedzie napełnieni y wpić [repleti et inebriati *JanStat* 489] *SarnStat* 785.

»zatkany i napełniony« (1): *NiemObr* 91 *cf napełniony czym*.

Przen (3) :

Wyrażenia: »węża piekielnego jady napełniony« = *heretyk* (1): Chytrzy a węża piekielnego iady napełnieni/ do takiego mistrza wkazują/ ktorego nachylić po sobie y po głowie swoiey mogą. *SkarKaz* 118b.

»napełniony krwie« = *morderca* [szyk 1:1] (2): Mężowye krwye zdrady na włsem napełnyeni [*virī sanguinum et dolosi Vulg Ps* 54/24]/ Nye doczekają dni fwych nigdy na zyemi *LubPs* Ov; *KrowObr* C2v.

c. *O zawartości tekstów pisanych* (3) :

napełniony czego (1): w kacerńskich mowach sękow pełno iest/ bo w nich prawdy niemają żadney/ napełnione są błędów/ y wszelakich fałszow *OrzRozm* K3v.

napełniony czym (2): [azaż *Dawid*] lekce ważył piłmo Moizefzowe/ chociaż iefzcze cieniami y figurami/ a nie łamą własną rzeczą napełnione? *CzechEp* 112; Siła było Poétow, y iest. lubo żarty Wielu z onych widziemy napełnione karty *CiekPotrŚredz*)?(4.

d. *Przesycony, nasiąknięty* [czego] (1) : Na onym poboyfczu [...] ziemią krwie y tłuściości napełniona/ nád zwyczaj płodna sie sftala *StryjKron* 31.

e. *O macierzyństwie Matki Boskiej* [czym] (2) :

Wyrażenie: »napełniona Bogiem, dawcą łaski« [szyk 1:1] (1:1): Skoroś od Gábryelá pofelstwo przyięła. [...] Helzbietęś napełnioná Bogiem nawiędziła *LatHar* 517; [*Maryja*] tey łalki/ ktorey żadna inna nie zálłużyła/ doftala, że dawcą łalki była napełnioná. *WujNT* 194.

f. *Ten, w którym się wiele czego wytworzyło* (3) :

napełniony czego (2): *GlabGad* C4v; w ten czas wątroba bywa napełnioná nieczyftyeh wilgości *SienLek* 96.

Wyrażenie: »wymiona napełnione« (1): *Distenta ubera*, *Wymiona napełnione*. *Mqcz* 444d.

2. *O miejscu, w którym się coś lub ktoś znajduje w dużej ilości; repletus Vulg* (67) : Idź y na drogi y między opłothki/ a przypadzay kogo pothkałz/ aby był dom moy napełnion *RejPos* 157v, 159v, 160; Tu przez napełniony plác/ páńskie idącego *Vzrzałem Vlyśfeła GórnTroas* 70; *WujNT Luc* 14/23.

napełniony czego [= *czym*] (5): *OpecŻyw* 70; ziemią wypuściła z siebie niezliczoną wielkość żab/ ktorych były y przybytki ich napełniony *RejPs* 155; Y napełnioná iest ziemią iego srebrá y złothá [*repleta est terra argento et auro*]: y niemają końca łkárboim iego. Napełnioná też iest ziemią iego koni [*repleta est terra eius equis*] *Leop Is* 2/7, *Ez* 10/4.

napełniony kim, czym (18): a była takowa wielkość y gęstość łtrzał/ iż też wśzytko powietrze napełnione łtrzałami [*totus aer repletus sagittis*] *HistAl* F4; *MurzNT Ioann* 12/3; Cić są trzy synowie Noego/ od ktorych ziemią napełnioná iest ludem. *BibRadz Gen* 9/19; dom napełnion iest dymem. *BibRadz Is* 6/4, *Ex* 10/6, *Ez* 10/4 [2 r.], *Matth* 22/10; Wielkimi bogactwy w ten czas było miásto

napełniono. *BielKron* 448; *RejAp* 130v, 132; *RejPos* 238; [słudzy] zebrali wizytki ktore náleží [na drogach]/ złe y dobre: y nápełnione łą gody siedzącemi [impletae sunt nuptiae discumbentium]. *WujNT Matth* 22/10; Páńlkać iełt ziemiá y wśytko czym iełt nápełniona [terra et plenitudo eius]. *WujNT 1.Cor* 10/26; *SapEpit* B3. Cf Wyrażenie.

napełniony z czego (1): dla ich złościwych wyłtepkow Bog ie potopił/ wyiawłzy ośm z ktorych potomłtwá nápełnioná iełt wśytká ziemiá. *BibRadz* 1.

W przeciwstawieniu: »być napełnionym ... spustoszyć« (1): Tyr mowiło przeciw Ieruzálem/ [...] bráná narodow złámána iełt/ obrocona iełth do mnie/ ia nápełnione będę [replebo me] gdyż oná łpułtołzáłá. *BibRadz Ez* 26/2.

W charakterystycznych połączeniach: *napełniony(-a, -e) dom* (6), *gody* [= dom weselny] (2), *kościół* (2), *miasto, miejsce, pałac* (2), *plac, pole* (2), *powietrze, przybytek, przysionek, sień, ziemia* (5).

Wyrażenie: »napełniony trupy, umarłymi« = *gdzie było pełno zabitych* [szyk 2:1] (2:1): Był tám płáč z nárzekánie y łmętek wielki/ iż wśytko pole było napełnione vmárłemi y martwemi [ut totus campus ex semivivis et mortuis vestiretur]. *HistAl* F4; *BibRadz Ier* 33/5; *KochJez* A2v.

Przen: *O zjawiskach niematerialnych występujących w określonej przestrzeni* (37) :

napełniony czego [= czym] (26): miły panie wśytkos w mądrołci łtworzył y napełniona iełt ziemia imienia twego [impleta est terra possessione tua]. *WróbZołt* 103/24; dobrotliwóci twoiey iełt nápełnioná práwye wśytká ziemiá. *RejPs* 180; muśiem iłc drogá ciałną milerjiéi napełnioná *MurzNT* 28v; *LubPs* O3, Q4v; á oto nápełnion był dom wielmożności Páńłkiey [repleta est gloria Domini domus]. *Leop Ez* 43/5; Przyłzedł koniec wśelkiemu ciáłu przedemną/ Abowiem ziemiá nápełnioná iełt łupiełtwá od nich *BibRadz Gen* 6/13, *Ps* 73/20, *Is* 6/3, *Hab* 2/14; zyemiá byłá łkázona przed Pánem Bogiem/ y nápełnioná rozmáitey złości. *BielKron* 4v, 4v; *SarnUzn* D8v; nie łę kay łie [...] łwiátá tego/ wźego niebełpieczeńłtwá á wielkiey nędze nápełnionego *RejPos* 174v, 18, 144, 173v, 174 [2 r.]; *RejZwierc* 261v; *BudBib Gen* 6/13; *CzechRozm* 114; Y což wźdy iełt Boże moy/ co widzę w ziemi nędze y ciemności nápełnioney? *LatHar* 151; Z łiebie/ [...] Spráwiedliwóci Słóńce: co oświeca Swiát/ łtráłznych błędow zewłzład nápełniony *GrabowSet* V3v; *PowodPr* 66; *SapEpit* A2v.

napełniony czym (10): dał tu ku docełnemu miełzkániu ziemię rozmáytymi rołterki á trołkami nápełnioná *RejPs* 109; *BibRadz Is* 11/9, *Ier* 46/12; im kazał otworzyć kościół ná niebie/ to iełt/ przybytki rozłiczne wśytkim weselem á niewymownemi rádołciámi nápełnione. *RejAp* 98; wśytłki okoliczne kráiny w dziwie onym záttráfnáć łie mułiáły/ á wielką rádołciá były nápełniony *RejPos* 296v, 173v; ázálz nie lepiej zá ráđą tego tho Gorgiáłzá wyprowádzic łie powoli do nowego/ [...] á rozłicznemi krotofilámi y weselem nápełnionego domku łwoiego *RejZwierc* 177v; Rzym będąc nápełniony bálwochwáłłtwem/ y zabobony rozmáitymi/ wypułzcza łwoy iad/ ná wśytke łwiát. *NiemObr* 159; *KołakSzczęł kt*; *WujNT* 382.

W porównaniach (3): *BibRadz Is* 11/9; nápełnioná będzie ziemiá znáiomóci Páńłkiey/ iáko morze wodámi/ ktore wśyłtko pokrywáią. *CzechRozm* 113v; Iáko łápicá myłłiwczá pełna iełt ptáłłtwá/ ták domy ich nápełnione łą zdrády. *PowodPr* 66.

W charakterystycznych połączeniach: *napełniony(-a, -e) dom* (3), *domek, droga* (2), *kraina, miasto, mieszkania* (2), *niskołci ziemskie, przybytek, Rzym, łwiat* (5), *ziemia* (17).

3. *Ten, którego jest wiele; znajdujący się w dużej ilości; rozmnożony* (4) : vřzřeli gay piękny zyelony/ Ze włzech łtron iáko płotem rożá ośádzony. [...] Miedzy tym zálie były fiołeczki drobne/ [...] goździczki czyrwone/ Przeládzáne białemi/ práwie nápełnione. *RejWiz* 23v; porzuciłeś lud twoy dom Iakobow: iż nápełnieni łá iáko niegdy [*repleti sunt*] *Leop Is* 2/6.

napełniony komu (1): *RejPos* 277 cf *Szereg*,

napełniony na czym (1): OD páná Bogá iest łtworzona ziemiá y nániey włlytki nápełnione żywioły *RejPs* 34v.

Szereg: »rozszyrzony a napełniony« (1): dobrá ich/ y máiętnoáci ich máią być rozłzırzzone/ á obficie im zewłżąd nápełnione *RejPos* 277.

4. *Uzupełniony, wyrównany do określonego poziomu, ilości; repletus Calep* (11) : iuz będą napełniony náłłć kory [*anielskie*]/ ktore łtracił Luciper z iego towarzisłmi. *OpecŻyw* 9; *Calep* 903a.

napełniony z czego (1): day też włlytkym krzełcyanfkyem brzemyennim nyewyáftam wefole oglyádzáne porodzenia łwe⁶⁰ łktorego kori wibranych twogych mayá bic napelnyoni *BierRaj* 19v.

W przeciwstawieniach: »spustoszony (3), poniżony, zniżon ... napełniony« (5): [*aniołów*] kory upadłe y łpufłofchone przelz upad lucyfera będą napelnyony *PatKaz II* 75, 51v, 76v; Włzélkie pádole będzie (*marg*) wyrównáno (–) napełniono [*implebitur*] a włzelká gora i págórek będzie zniżon *MurzNT Luc* 3/5; *WujNT Luc* 3/5.

Wyrażenie: »napełniona (będzie) liczba [czego]« = *uzupełni się do poprzedniej ilości* [*szyk 2:1*] (3): *RejAp* BB5; muście poczekáć máłó/ áz będzie nápełnioná liczbá bráciey wáłzey. *RejPos* 6; ś. Mácieiá [*obrano*] ná mieyłce Iudáłzowo/ áby tá liczba [*dwanaście*] z nowu była nápełniona. *WujNT* 136.

5. *Zrealizowany, spełniony, wykonany* (13) : Tedy napełniono iest/ tzoż powiedziáno iest przez Ieremiałła proroka *OpecŻyw* 29; potrzeb iest aby napełniony były włlytki rzeczy/ ktore piłány łá w zákonie Moijzélłowy^m *OpecŻyw* 169v, [27]v, [79]; grzechy náłze niechay będą otzyścione y żądze łpráwiedliwe nápełnione. *KrowObr* 168v, 188; *Completus, Nápełniony/ Spełniony. Mącz* 304c, 118b; Proście á będzie wam dano/ áby wefele wáłze było nápełniono [*ut gaudium vestrum sit plenum Vulg Ioann* 16/24] *RejPos* 131v; *NiemObr* 89; *Calep* 227b; Otoż małz miłościwa Księżno [...] w tym przez mię niegodnego łługę łwego/ [...] W.X.M. wolá nápełnioná. *WysKaz* X3v.

Fraza: »czas nie jest napełnion« = *jeszcze nie nadszedł czas* (1): iátz ielłćze niepóyde/ botz ielłćze móy czas nieiell napelnion. *OpecŻyw* 66.

6. *teol. Uczestniczący we wszechmocy i wszechobecności istoty boskiej* (6) : moglibyście [...] przyiáć iáłne poznánie miłości Páná Kryłtułowej/ ábyście byli nápełnieni/ áz do oney zupelności y dołkonáłości Bołkiey. *RejPosWiecz*² 92v.

napełniony w kim (1): w nim [*Chrystusie*] miełzka włlytká zupelność Bołtwá cíelełnie: y ielłćcie w nim nápełnieni [*estis in illo repleti*] *WujNT Col* 2/10.

Wyrażenia: »bostwem napełniony« (1): [*nad Chrystusa*] nie ma Bog żadnego inłzego/ ták ołobliwym obyczáiem z duchá ś. poczętego/ ták wmiłowanego/ [...] y bołtwem twem nápełnionego *CzechRozm* 33.

»napełniony napełnieniem bożym, zupełności bożej« (2:1): *NiemObr* 10, 87; ábyście byli nápełnieni wżelákíey zupełności Bożey [*impleamini in omnem plenitudinem Dei*]. *WujNT Eph* 3/19 [*przekład tego samego tekstu NiemObr* 10, 87].

Synonim: 1. nalany.

Cf **NAPEŁNIĆ, NIENAPEŁNIONY**

TK